

ВТРАТИ НАУКИ

ПОЛЬОВИК, ВЧЕНИЙ, ВИХОВАТЕЛЬ (ПАМ'ЯТІ ОЛЕКСАНДРА ІВАНОВИЧА КОШЕЛЄВА)

Життя орнітологів варто порівнювати з пташиним польотом: стрімким, високим, ширяючим через природні стихії та життєві перешкоди. І обірватися воно може так же швидко, як і летіло. Ніхто не міг передбачити такої неочікуваної смерті нашого колеги Олександра Івановича Кошелєва, видатного орнітолога сучасності, доктора біологічних наук, професора Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького, члена редакційної колегії наукового журналу "Вісті Біосферного заповідника "Асканія-Нова" з 2001 року, яка настала 15 жовтня 2021 року після жорсткої

О.І. Кошелєв на польових дослідженнях птахів Північного Приазов'я
(Фото Ю.О. Андрющенка)

швидкоплинної хвороби, спричиненої коронавірусною інфекцією. Це сталося на 73 році життя, коли Олександр Іванович був повний фізичних сил і творчих планів, задумів.

Олександр Іванович – виходець із Сибіру. Народився 15 серпня 1949 року у с. Рождествінка Карасукського району Новосибірської області. 1971 року закінчив Томський державний університет імені В.В. Куйбишева за фахом "біолог, викладач біології та хімії", згодом переїхав до України.

Більше 40 років пов'язували мене з Олександром Івановичем спільні орнітологічні інтереси, які були започатковані практичною роботою зі студентами Одеського державного університету, яких він щорічно привозив на польову практику в Державний лісовий заповідник "Кодри" в Молдові. В Одесі він викладав на кафедрі зоології з 1980-го до 1987 року. Вже тоді мене вразила його надзвичайна ерудиція, глибоке знання біології птахів різних

систематичних груп. Це при тому, що кандидатську дисертацію на тему "Екологія лиски *Fulica atra* L. Західного Сибіру" він захистив по одному виду, у 1980 році в спеціалізованій Вченій раді Біологічного інституту СВ АН СРСР за спеціальністю 03.00.08 – зоологія.

Олександр Іванович працював у Мелітопольському державному педагогічному університеті з 1987 року: на посадах доцента кафедри загальної біології і охорони природи природничо-географічного факультету (1987–1990 рр.), завідувача цієї кафедри (1991–1995 рр.), завідувача кафедр біологічного профілю хіміко-біологічного факультету (1996–2018 рр.), професора кафедри екологічної безпеки та раціонального природокористування (з 2018 року). Докторську дисертацію на тему "Структурні та функціональні особливості гніздових співтовариств водоплавних птахів" захистив у 1991 році в спеціалізованій Вченій раді Інституту зоології імені І.І. Шмальгаузена АН УРСР.

Кошелєв О.І. (в центрі) з учасниками конференції Азово-Чорноморської орнітологічної групи в Біосферному заповіднику "Асканія-Нова" 6 жовтня 2016 р.

Коло його наукових інтересів було неймовірно широким: орнітологія, міграції тварин, авіаційна орнітологія, екологічна освіта, мисливське господарство, охорона природи, екологічні системи, біорізноманіття, заповідна справа. За час науково-педагогічної діяльності ним опубліковано понад 500 наукових і науково-популярних праць, серед яких – монографії, словники, методичні посібники, статті природоохоронного напрямку. В його роботах червоною лінією проходила фундаментальність, яка дозволяла здійснювати глибокий аналіз природних процесів і явищ. Власне, цим він суттєво вирізнявся серед колег на наукових конференціях і нарадах, коригуючи вектор дискусій. Він був надзвичайно активним популяризатором орнітологічних знань, які пропагував через журнал "Ремез", регулярно запрошуючи нас до співпраці. Глибоко знаючи наукову орнітологічну літературу, Олександр Іванович легко міг вичленили нові знання і переймався, щоб вони стали доступними широкому загалу фахівців-орнітологів.

Через численні міжнародні зв'язки він формував імідж вітчизняної орнітологічної науки у світі.

Олександр Іванович виховав плеяду послідовників, які продовжать справу вивчення і збереження пташиного біорізноманіття. З нами залишиться пам'ять про чудову людину та блискучого професіонала, його ерудованість, доброзичливість, приязність у стосунках з колегами і, разом з тим, наполегливість та послідовність в пізнанні наукових істин.

З сумом, Віктор Гавриленко

<https://doi.org/10.53904/1682-2374/2021-23/15>